הכל דבש

רותם ג'קסון

משחר ההיסטוריה, רכש הדבש תואר אצולה מכובד כמוצר הטבע היעיל, השמיש והבריא שיש ● אזכורים על דבש ניתן למצוא כמעט בכל חרבות ומדינה, מהתקופות הפרה-היסטוריות ועד היום ● לקראת ראש השנה, ניסינו לעמוד על טיבו של המתוק-דביק הזה עד שכמעט טבענו בדבש ● קבלו את הדבש ● במלוא הדרו

בכל ראש השנה יוצא הדבש, מהארון ומוצג בגאווה, על כל שולחן יהודי בעולם. תפוח בדבש הוא אחד ממנהגי החג המשמעותיים ביותר בטקס קבלת השנה החדשה, ואכילתו מסמלת את המתיקות שאנו מאחלים לעצמנו בשנה הבאה. אולם, האם יצא לכם פעם להרהר על הדבש, מחוץ לרדיוס המטבח? האם ידעתם שהדבש, מעבר להיותו הממתיק הלאומי, ניצב בראש רשימת התרופות הטבעיות בעולם? האם חשבתם על כך ששימושי הלשון שלו מתגלגלים על לשונכם בכל יום? שבתקופות פרהיסטוריות התבצעו 'שודי' דבש? שבמיתולוגיות של עמים שונים, היה הדבש מוצר מקודש לאלים השונים? שהדבש הוא הידוע, הנחקר והשימושי ביותר מבין מוצרי החי? שהוא הינו מוצר טבעי שאין שני לו בתבל, בתפוצה, בהיקף השימוש ובחיי המדף הארוכים ביותר שלו? שדבש יכול לשמש גם כסופח מים במכלי דלק? שפרופסור ישראלי בשם אבשלום מזרחי, הוא הראשון שערך את המחקר המקיף ביותר על הדבש, בעולם כולו והוציא ספר בעברית? שישנו בארץ ארגון של פריקים לדבש ודבורים, הקוראים לעצמם 'דבוראים'? ושקיימת בעולם שיטת טיפול המתמחה בעקיצות של דבורים? הידעתם את כל אלו?

הדבש - פנים רבות לו

כשלקחתי על עצמי את המשימה לעשות כתבה על דבש, לא אמדתי נכונה את מעמדו הרם של החומר הדביק הזה. בסופו של יום עבודה מפרך, מול המחשב, מצאתי את עצמי הזוית דבש עד שנאלצתי לקנח בכף דבש להרגעה. מסתבר שלדבש שימושים רבים יותר ממה שיכולנו לדמיין.

האגדה מספרת, שעל קברו של היפוקרטס הוצבה כוורת דבורים שדבשה שימש לריפוי ילדים חולים. כמו כן, משמש הדבש כמקור תזונתי טוב לתינוקות. בכלל, איכותו התזונתית של הדבש טובה לכל אדם אך במיוחד לילדים, לזקנים, לאנשים החולים במחלות כרוניות וכמובן גם, ובעיקר, לספורטאים. זאת בעקבות

> **גמליאל**
> קל להבין שארס דבורת הדבש אכן מעורר פחד. אך כאשר מעמיקים בהיכרות, מסתבר, שארס הדבורה הוא מוצר כוורת בעל תכונות ריפוי חשובות לאדם. לארס הדבורה פוטנציאל פעילות ביולוגית רחבה מאוד

כך שתכולתו הסוכרית נספגת מיד במעי. נסיון שנערך אצל קשישים (בטווח גילאי 86-75 שנים) שקיבלו במשך ששה חודשים כל יום 100 גרם דבש מצביע על שיפור במצב הרוח, חיוניות גדולה יותר, הטלת השתן נעשתה תקינה, עליה ברמת ההמוגלובין, וגם במספר כדוריות הדם הלבנות. בנוסף, רמת הכולסטרול ירדה בכ-20%.

אולם, גם אין להגזים באכילת דבש, שכן הגזמה באכילת דבש עלולה לגרום להעמסת יתר על המערכת האינסולינית בדם (האינסולין הוא אנזים המווסת את ריכוז הגלוקוז בדם). ולמרות זאת, מציינים המדענים של היום, שלמרות שדבש הוא מתוק, כשנילקח במינון הנכון כתרופה, הוא אינו מזיק, אפילו לחולי סכרת.

מוצרי הכוורת ככלל, ידועים לאדם כאמצעים טיפוליים לפחות במהלך 15 אלף השנים האחרונות. כיום,

כולם כבר יודעים שתוצרי הדבורה, ביניהם הדבש כמובן, בריאים לבני האדם. הדבש מכיל חומרים שמעכבים תהליכי הזדקנות, חמצון ומונעים מחלות לב. במזון המלכות, שהוא תוצר נוסף של הכוורת, יש ריכוז מינרלים גבוה לצידן של חומצות אמינו. הפרופוליס, מעין פלסטלינה כהה שבאמצעותה שומרות הדבורים על הסטריליות של

הכוורת, כבר זכה למקום של כבוד על מדפי בתי המרקחת והוא מכונה 'האנטיביוטיקה של הטבע'. אבקת הפרחים (פולן) שאוספת הדבורה בשקים קטנים על רגליה נחשבת למולטי-ויטמין המושלם. ככלל, ניתן להתייחס לכוורת כמעבדה כימית אורגנית לעיבוד והשבחה של חומרים מעולם הצומח. אבל בכוורת לא הכל דבש, יש גם עוקץ.

"קל להבין שארס דבורת הדבש אכן מעורר פחד, אך כאשר מעמיקים בהיכרות, מסתבר, שארס הדבורה הוא מוצר כוורת בעל תכונות ריפוי חשובות לאדם. לארס הדבורה פוטנציאל פעילות ביולוגית רחבה מאוד", מסביר אלון גמליאל מתל-אביב, מומחה בתחום האפיתרפיה בארץ. "עוקץ הדבורה מורכב ממחט תת עורית, שני שרירים ושק ארס, כשהמחט חודרת מבעד לעור היא נתפסת בבשר ושני השרירים סוחטים באופן אוטומטי את הארס מהשק. החומר הזר המוחדר לגוף מעורר את המערכת החיסונית לפעולה ולא פועל במקומה. יש להדגיש, שהתופעות הפיזיות הרגילות שמעורר ארס הדבורה אינן מלמדות על תגובה אלרגית, אלא, כאמור, הן מעידות על תגובה בריאה של המערכת החיסונית. לכן, הטיפול מומלץ בעיקר לחולים במחלות הפוגעות במערכת החיסונית, דלקות ומחלות ניווניות. במהלך הטיפול, מונחות הדבורים על נקודות הדיקור המוכרות מהרפואה הסינית, לאורך המרידיאנים. לעתים מניחים עד כעשרים דבורים על המטופל במהלך טיפול אחד. כמובן שהתנאי הראשון למתחילים בטיפול הוא בדיקת

המשך בעמוד 116